

Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti arasında Sosyal Güvenlik konusunda Genel Sözleşme ile bu Sözleşmeye ek protokolün onaylanmasının uygun bulunduğuna dair Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 20 . 5 . 1973 - Sayı : 14540)

No.
1729

Kabul tarihi
16 . 5 . 1973

MADDE 1. — Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti arasında 20 Ocak 1972 tarihinde Paris'te imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti arasında sosyal güvenlik konusunda Genel Sözleşme ile bu Sözleşmeye Ek Protokolün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE FRANSA CUMHURİYETİ ARASINDA SOSYAL GÜVENLİK KONUSUNDA GENEL SÖZLEŞME

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

ve

Fransa Cumhuriyeti Hükümeti

Sosyal alanda işbirliği yapmaya karar vererek, Her iki Devletin Sosyal Güvenlik mevzuatı karşısında bu Devletler vatandaşlarının eşit muamele görmesi prensibini teyit ederek,

İki memleket arasında daha önce imzalanmış işgücü sözleşmesini tamamlamayı temenni ederek,

İki memleket arasında sosyal güvenlik ilişkilerini tanzim etmeyi arzu ederek,
Aşağıdaki hükümler üzerinde mutabık kalmışlardır :

I. BÖLÜM — GENEL HÜKÜMLER

Madde : 1

1. Fıkra :

Türkiye'de daimî veya mevsimlik bir faaliyet icra eden Fransız vatandaşı işçiler ve benzerleri, aşağıdaki 4 ncü maddede sayılan ve Türkiye'de uygulanan sosyal güvenlik mevzuatına Türk vatandaşları ile aynı şartlarla tabidirler ve kendileri ile Türkiye'de ikâmet eden haksahipleri bu mevzuatla sağlanan haklardan Türk vatandaşları ile aynı şartlarla yararlanırlar.

2. Fıkra :

Fransa'da daimî veya mevsimlik bir faaliyet icra eden Türk vatandaşı işçiler ve benzerleri, aşağıdaki 4 ncü maddede sayılan ve Fransa'da uygulanan sosyal güvenlik mevzuatına Fransız vatandaşları ile aynı şartlarla tabidirler ve kendileri ile Fransa'da ikâmet eden haksahipleri bu mevzuatla sağlanan haklardan Fransız vatandaşları ile aynı şartlarla yararlanırlar.

Madde : 2

1. Fıkra :

Türkiye'de ikâmet eden Fransız vatandaşları, gerekirse, Fransız mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık süreleriyle muadil süreler de hesaba katılmak suretiyle, Türk mevzuatında öngörülen isteğe bağlı sigortaya, Türk vatandaşları ile aynı şartlarla tabi olabilirler ve bu sigortadan Türk vatandaşlarıyla aynı şartlarla yararlanırlar.

2. Fıkra :

Fransa'da ikâmet eden Türk vatandaşları, gerekirse, Türk mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık süreleri ve muadil süreler de hesaba katılmak suretiyle, Fransız mevzuatında öngörülen isteğe bağlı sigortaya, Fransız vatandaşları ile aynı şartlarla tabi olabilirler ve bu sigortadan Fransız vatandaşlarıyla aynı şartlarla yararlanırlar.

3. Fıkra :

1 nci madde hükümleri, Türk sosyal güvenlik rejimine tabi Fransız işçilerinin ve Fransız sosyal güvenlik rejimine tabi Türk işçilerinin, vatandaşı oldukları memleket mevzuatında öngörülen isteğe bağlı sigortaya prim ödemelerine veya prim ödemeğe devam etmelerine engel değildir.

Madde : 3

Bu sözleşme hükümlerinin uygulanacağı ülkeler şunlardır :

Fransa bakımından : Fransa Anavatanı ve Deniz - Aşırı ülkeler,
Guadeloupe, Guyane, Martinique ve La Réunion
Türkiye bakımından : Türkiye toprakları

Madde : 4

1. Fıkra :

Bu sözleşmenin kapsamına giren mevzuat aşağıda gösterilmiştir :

1 — Fransa'da

a) Sosyal Güvenlik Teşkilâtını düzenleyen mevzuat;

b) Fransa toprakları dışında işçi olarak veya kendi hesabına çalışan Fransız vatandaşlarına isteğe bağlı sigortaya girme yetkisini tanıyan hükümler hariç olmak üzere,
— Tarım dışı mesleklerde çalışan işçiler,
— Tarım işçileri ve benzerleri,

hakkında uygulanan sosyal sigortalar mevzuatı;

c) İşkazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi ve tanzimi hakkındaki mevzuat;

d) Analık tahsisatı hariç olmak üzere, aile yardımları hakkındaki mevzuat;

e) Bu sözleşmenin 45 nci maddesinde öngörülen, İdarî Anlaşmada tatat edilen ve bu Anlaşmada tespit edilen şartlarla, sosyal güvenlik özel rejimleri hakkındaki mevzuat;

f) Yukarıda sözü geçen Anlaşmada tasrih edilebilecek şartlarla, geni adamları rejimi hakkındaki mevzuat.

2 — Türkiye'de

İşçiler hakkında uygulanan Sosyal Sigortalar mevzuatı;

— Hastalık ve Analık Sigortaları,

— Malîîlük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları,

— İşkazalarıyla, Meslek Hastalıkları Sigortası.

2. Fıkra :

Bu sözleşme, işbu maddenin 1 nci fıkrasında sayılan mevzuatı değiştiren veya tamamlayan bütün mevzuata da uygulanır.

Bununla beraber, Sözleşme,

a) Yeni bir sosyal güvenlik koluna mütedair mevzuata, bu maksatla bir anlaşma yapıldığı takdirde uygulanır.

b) Mevcut rejimleri yeni nüfus zümrelerine teşmil eden mevzuata, bu mevzuatın yayımlanmasından itibaren 3 ay içinde ilgili Hükümet tarafından diğer Hükümete bu hususta tebliğ edilmiş bir itiraz bulunmadığı takdirde uygulanır.

Madde : 5

Aşağıdaki kimseler bu Sözleşmenin uygulama alanına girmez.

- 1 — Ücret karşılığı bir iş yapan işçilerle benzerleri dışındaki çalışan kimseler,
- 2 — Sivil ve askerî memurlar ve benzerleri,
- 3 — Elçilik veya Konsolosluk meslek memurları ile Kançılara memurları,
- 4 — Bir teknik yardım anlaşmasına dayanarak, bir Devlet tarafından diğer Devlet emrine verilen memurlar; bunlar iki memleket arasında münakit işbirliği anlaşmalarında sosyal güvenlikle ilgili olarak öngörülmüş veya öngörülecek hükümlere tabidirler.

Madde : 6

Aşağıdaki hususlar bu Sözleşmenin 1 nci maddesi hükümlerine istisna teşkil eder :

1. — a) İşverenleri tarafından, belli bir işin icrası maksadıyla, izin süreleri de dâhil olmak üzere üç seneyi aşmamak üzere diğer ülkeye gönderilen işçiler, doğrudan doğruya,

b) İşverenleri tarafından, belli bir işin icrası maksadıyla geçici olarak diğer ülkeye gönderilen ve çalışma süresi, önceden tahmin edilmiş olsun veya olmasın üç seneyi aşan işçiler, iki memleketin yetkili idarî makamları veya bunların vekilleri arasında önceden ve müştereken mutabık kalınmak şartıyla,

çalıştıkları memleketin değil, kendi memleketlerinin sosyal güvenlik rejimine tabidirler.

2. — 5 nci maddenin 2 nci fıkrasında sözü edilen kimseler dışında, Âkit Devletlerden birinin idare hizmetlerinde çalışan ve diğer Devlet ülkesinde vazifelendirilen ücretli personel, kendilerini görevlendiren Devletin mevzuatına tabi olmaya devam ederler.

3. — Elçilik ve konsolosluklarda çalışanlardan 5 nci maddenin 3 ncü fıkrasında öngörülenlerin dışındaki ücretli personel ile bu temsilciliklerdeki memurların şahsî hizmetinde çalışan işçiler, elçilik veya konsoloslukun bulunduğu memleketin vatandaşı olmamak şartıyla, elçilik veya konsoloslukça temsil edilen Devletin mevzuatını tercih etme hakkına sahiptirler. Bu tercih hakkı, İdarî Anlaşmada tespit edilen şartlar ve süre içinde ve yalnız bir defa kullanılabilir.

4. — Âkit Taraflardan birinin ülkesindeki kamu veya özel nakliyat teşebbüslerinin işçisi olup, ister daimî, ister geçici, isterse gezeici personel olarak diğer Âkit Taraf ülkesinde çalıştırılan kimseler, teşebbüs merkezinin bulunduğu memleket mevzuatına tabidir.

Bununla beraber, teşebbüsün diğer Devlet ülkesinde bir şube veya daimî temsilciliği bulunduğu takdirde, bu şube veya daimî temsilciliğin çalıştırdığı işçilerin bu müesseselerin bulunduğu yerdeki mevzuata hangi şartlarla tabi olacakları İdarî Anlaşma ile tayin edilir.

Madde : 7

Âkit Devletlerin yetkili idarî makamları anlaşmak suretiyle ve özellikle, bir veya diğer memleket işçilerinin menfaatleri için, 1 nci maddedeki hükümlerden daha başka istisnalar öngörebilirler.

Buna karşılık, yukarıdaki maddede öngörülen istisnaların bâzı özel hallerde uygulanmaması hususunda da mutabık kalabilirler.

II. BÖLÜM - ÖZEL HÜKÜMLER .

1 nci Kısım - Hastalık ve Analık Sigortası

Madde : 8

Türkiye'de bulunan Fransız işçileri ile Fransa'da bulunan Türk işçileri ve bunlara refakat eden aile fertleri yeni ikamet ettikleri memleketin mevzuatında öngörülen hastalık sigortası yardımlarından yararlanırlar.

Şu kadar ki, işçilerin :

- Bu memlekette sigortaya tabi bir işte çalışmış olmaları,
 - Bu memlekette söz konusu yardımları elde edebilmek için gerekli şartları yerine getirmeleri,
- lâzımdır.

Madde : 9

Türkiye'de bulunan Fransız işçileri ile Fransa'da bulunan Türk işçileri ve bunlara refakat eden aile fertleri, yeni ikamet ettikleri memleket mevzuatında öngörülen analık yardımlarından yararlanırlar. Şu kadar ki işçilerin :

- Bu memlekette sigortaya tabi bir işte çalışmış olmaları,
 - Bu memlekette bahse konu yardımları elde edebilmek için gerekli şartları yerine getirmeleri,
- lâzımdır.

Madde : 10

Hastalık ve analık sigortası yardımlarından yararlanma hakkının doğması bakımından, ilgili yeni çalıştıkları memleket mevzuatında öngörülen süreyi doldurmamışlarsa, bu memlekette geçen sigortalılık süreleri veya muadil süreleri tamamlamak üzere, diğer memlekette evvelce geçen sigortalılık süreleri ile muadil süreler de nazara alınır.

Bununla beraber, eğer daha önce çalışılan memleketteki sigortalılık süresinin sonu ile yeni memleketteki sigortalılık süresinin başlangıcı arasında bir aydan fazla zaman geçmişse söz konusu süreler toplanmaz.

Madde : 11

Türkiye'de çalışan bir Fransız işçisi veya Fransa'da çalışan bir Türk işçisi, birinci halde bir Türk kurumunca, ikinci halde ise bir Fransız kurumunca sağlanan hastalık veya analık sigortası yardımlarından yararlanmakta iken ikametgâhını diğer Akit Devlet ülkesine naklettiği takdirde, hareketinden önce, bağlı olduğu Türk veya Fransız kurumunun müsaadesini almak şartıyla, bu yardımlardan yararlanmaya devam eder.

Bu müsaade, yalnız, azamî üç ay için muteberdir.

Bununla beraber, bu süre, hekim muayenesi sonunda uygun mütalâa edildiği takdirde, sigortalının kayıtlı bulunduğu kurumun kararı ile, yeni bir üç aylık süre için uzatılabilir.

İdarî anlaşmada tarif edilen şekilde, fevkalâde vahim bir mahiyet arz eden hastalık halinde, kayıtlı bulunulan kurum, yukarıda öngörülen altı aylık sürenin ötesinde de yardımların devamına müsaade edebilir.

Madde : 12

Türkiye'de ikamet eden bir Fransız işçisi veya Fransa'da ikamet eden bir Türk işçisi, senelik ücretli izin münasebetiyle geçici olarak kendi memleketinde bulunduğu sırada, sağlık durumu tedaviyi gerektirdiği zaman, kayıtlı bulunduğu Türk veya Fransız kurumunun muvafaka-

tiyle, hastalık veya analık sigortası yardımlarından, hastaneye yatırılma dahil, yararlanır. Sağlık sebepleri ile, izin müddeti sonunda işçi çalıştığı ülkeye dönemediği takdirde, doktor raporu ve kayıtlı bulunduğu Türk veya Fransız kurumunun muvafakatiyle, bu yardımlardan yararlanma süresi üç aya kadar uzatılabilir.

Bu süre dışında yardımların devamı, işçinin kayıtlı bulunduğu kurumun muvafakati ile ve yalnız idarî anlaşmada tarif edilen şekilde vahim bir mahiyet arz eden hastalık halinde mümkündür.

Madde : 13

11. ve 12. maddelerde öngörülen hallerde :

— Sağlık yardımları (tedavi), işçinin yeni ikâmet ettiği veya geçici olarak bulunduğu memleketin kurumu tarafından, bu yardımların şümul ve ifa şekilleri hakkında bu memlekette cari olan mevzuata göre sağlanır.

— Para yardımlarının (günlük ödenekler) ödenmesi ilgilinin kayıtlı bulunduğu kurumca sağlanır.

Madde : 14

11. ve 12. maddelerde öngörülen hallerde yapılan yardımların masrafı, işçinin kayıtlı bulunduğu kurumca karşılanır. Sağlık yardımları masraflarının işçinin kayıtlı bulunduğu kurum tarafından yeni ikâmetgâhın bulunduğu veya geçici olarak bulunulan memleketin kurumuna nasıl ödeneceğini idarî anlaşma tespit eder.

Madde : 15

Bir Türk veya Fransız işçisi diğer memlekette çalıştığı sırada, işçinin Türkiye'de veya Fransa'da ikâmet eden veya etmeye gelen aile fertleri, hastalık veya analık hallerinde sağlık yardımlarından, ikâmet ettikleri memleketin mevzuatına göre bu yardımlardan yararlanmaya hakları olmamak şartıyla, yararlanırlar.

Aile fertlerinin kimler olduğu ve yardımların kapsamı, süresi ve ifa şekilleri ailenin ikâmet ettiği memleketin mevzuatına göre tayin edilir.

Yardımlar, ailenin ikâmet ettiği memleketin kurumu tarafından sağlanır.

Yardımların masrafı, işçinin kayıtlı bulunduğu memleketin sosyal güvenlik kurumuna aittir. Bu kurum, ailenin ikâmet ettiği memleketin sosyal güvenlik kurumuna, İdarî Anlaşmada tespit edilecek şekilde, götürü bir tutar üzerinden, yardım masraflarının dörtte üçünü öder.

Madde : 16

İşbu Sözleşmenin 6. maddesinin 1. fıkrasında öngörülen Fransız veya Türk işçileri ve onların refakat eden aile fertleri, çalıştıkları memlekette kaldıkları sürece hastalık ve analık sigortaları yardımlarından yararlanırlar.

Para yardımları, sigortalının kayıtlı bulunduğu Fransız veya Türk Kurumu tarafından doğrudan doğruya sağlanır.

Sağlık yardımları ise, ya ikâmet edilen memleket kurumu tarafından veya, doğrudan doğruya, kayıtlı bulunulan kurum tarafından sağlanır.

Madde : 17

1. Fıkra :

İki memlekette geçmiş sigortalılık sürelerinin birleştirilmesi suretiyle aylık bağlanmış olan bir kimse, ülkesinde ikâmet etmekte olduğu Âkit Taraf mevzuatına göre sağlık (tedavi) yar-

dımlarına müstahak bulunduğu ve ailesi fertlerine bu hakkı kazandırdığı takdirde, mezkûr yardımlar, sanki aylık yalnız bu memleket mevzuatına göre bağlanmış gibi, gerek aylık, sahibine, gerekse aile fertlerine, bu memleket kurumu tarafından ve masrafları da bu kuruma aid olmak üzere, sağlanır.

2. Fıkra :

Âkit Taraflardan yalnız birinin mevzuatına göre aylık bağlanmış olan bir kimse diğer Âkit Taraf ülkesinde ikamet ettiği takdirde, gerek kendisine gerekse aile fertlerine yapılacak sağlık yardımları, sanki aylık ikamet edilen memleket mevzuatına göre bağlanmış gibi, ikamet mahallindeki kurum tarafından sağlanır.

Bu yardımlara hak kazanılıp kazanılmadığı aylığı ödeyen tarafın mevzuatına göre tespit olunur. Yardımların kapsamı, süresi ve ifa şekli aylık almakta olan kimsenin ikamet ettiği memleket mevzuatına göre tayin edilir.

Bu yardımların masrafı aylığı ödeyen tarafın sosyal güvenlik kurumuna aittir. Bu kurum, aylık sahibinin ikamet ettiği memleketin kurumuna, yardım masraflarının dörtte üçünü, götürü bir tutar üzerinden ve İdari Anlaşmada tespit edilecek usullerle öder.

Madde : 18

Protezlerin, büyük cihazların ve İdari Anlaşmaya ekli listede gösterilen diğer önemli sağlık yardımlarının sağlanması, âcil haller hariç, işçinin kayıtlı bulunduğu kurumun müsaadesine bağlıdır. Bununla beraber, masrafların götürü esası üzerinden ödeneceği hallerde bu müsaade aranmaz.

2. Kısım - Malûllük Sigortası

Madde : 19

1. Fıkra :

Bir memlekette giden işçiler için malûllük sigortası para (aylık) veya sağlık (tedavi) yardımlarından yararlanma hakkının doğmasında, idamesinde veya ühyasında, işçilerin önce buldukları memleket mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık süreleriyle muadil süreler, yeni geldikleri memleket mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık süreleri ve muadil sürelerle aynı zamana rastlamamak şartıyla, birleştirilir.

2. Fıkra :

Malûllük aylığı, hastalık veya kaza sebebiyle, malûllükle sonuçlanan işgöremezlik halinin vukua geldiği tarihte ilgilinin tabi bulunduğu mevzuata göre bağlanır.

Malûllük aylığının ödenmesi bu mevzuatı uygulamaya yetkili kuruma aittir.

Madde : 20

1. Fıkra :

Malûllük aylığının durdurulmasından sonra, sigortalı aylığa yeniden hak kazanırsa, ilk defa bağlanan aylığı ödeyen kurum ödemelere tekrar başlar.

2. Fıkra :

Aylığın kesilmesinden sonra sigortalının durumu yeniden bir malûllük aylığı bağlanmasını gerektirirse, bu aylık 19 ncu maddede belirtilen esaslara göre bağlanır.

Madde : 21

Malûllük aylığı, icabında, iki memlekette birinin mevzuatına göre yaşlılık aylığı için gerekli şartlar, özellikle yaş şartı yerine getirildiği tarihten itibaren, yaşlılık aylığına çevrilir.

Her iki memleketin yaşlılık sigortası mevzuatına göre bir sigortalının hak kazandığı yardımların toplamı malûllük aylığı tutarından daha aşağı ise, malûllük aylığını ödemiş olan kurum, aradaki farka eşit bir ek ödeme yapar.

3. Kısmi Yaşlılık Sigortası ve ölüm (aylıkları) Sigortası :

Madde : 22

Fransız veya Türk işçisi, çalışma süresinde birbirini takibeden zamanlarda veya münavebe ile, Âkit Devletlerin her ikisinde bu memleketlerin yaşlılık veya ölüm sigortası (hak sahipleri aylıkları) hakkındaki bir veya birden fazla mevzuatına tabi olmuşsa, yardım hakkı doğduğu zaman Âkit Devletlerden her birinin mevzuatının ayrı ayrı veya birlikte uygulanmasını tercih etme hakkına sahiptir.

İşçi, millî mevzuatların ayrı ayrı uygulanmasını tercih ettiği takdirde, bu mevzuatlardan her birine göre talebedebileceği yardım, diğer memlekette geçen sigortalılık süreleri veya muadil süreler nazara alınmadan, sanki ilgili yalnız bu memleketin mevzuatına tabi olmuş gibi, tayin edilir.

Aksine, ilgili, millî mevzuatların birlikte uygulanmasını tercih ederse, bu mevzuatlara göre talebedebileceği yardımlar işbu kısmın aşağıdaki maddelerinde belirtilen kaidelere göre tayin edilir.

Madde : 23

1. Fıkra :

Her iki Âkit Memleketin mevzuatına tabi olarak geçmiş olan sigortalılık süreleri ve buna muadil olarak tanınmış süreler aynı zamana rastlamamak şartıyla, yardım hakkının doğması, idamesi veya yeniden kazanılması bakımlarından, birleştirilir.

2. Fıkra :

Sigortalılık sürelerine muadil olarak tanınan süreler, her memlekette, bu memleket mevzuatınca böyle olarak tanınan sürelerdir.

Bir memleketin mevzuatına göre sigortalılık süresine muadil olarak tanınan bir süre, diğer memlekette geçen sigortalılık süresi ile aynı zamana rastladığında, bu sonuncu memleket kurumu sadece sigortalılık süresini nazara itibara alınır.

Bir süre, hem Fransız hem de Türk mevzuatına göre sigortalılık süresine muadil olarak tanındığı takdirde, bu süre, söz konusu süreden önce ilgilinin son defa mecburî sigortaya tabi olduğu memleketin kurumu tarafından nazara alınır.

3. Fıkra :

Âkit Memleketlerden birinin mevzuatı bâzı menfaatlerden yararlanılmasını, sigortalılık sürelerinin özel bir sigorta rejimine veya özel hükümlere tabi bir meslekte geçmiş olması şartına bağladığı takdirde, bu menfaatlerden yararlanmak için, diğer memlekette, yalnız, buna tekabül eden özel rejim veya özel hükümlere tabi olarak geçen süreler nazara alınır.

Bununla beraber, Âkit Memleketlerden birinde söz konusu meslek için özel bir rejim veya özel hükümler yoksa, anılan meslekte geçen sigortalılık süreleri, genel rejim yardımlarından yararlanmak için nazara alınır.

Madde : 24

Her memleketin yetkili kurumu, yukardaki maddede bildirildiği şekilde birleştirilen süreleri hesaba katmak suretiyle, kendi mevzuatına göre, ilgilinin, bu mevzuatta öngörülen yaşlılık sigortası yardımlarına hak kazanmak için gerekli şartları yerine getirmiş olup olmadığını tespit eder.

Yardım hakkı doğuyorsa, her memleketin yetkili kurumu, yukarıdaki maddeye göre birleştirilen sigortalılık süreleriyle muadil sürelerin tamamı kendi mevzuatına tabi olarak geçmiş olsaydı ilgilinin hak kazanacağı yardım tutarı ne olacak idiyse, nazarı olarak, bu tutarı tâyin eder.

Her memleketin yetkili kurumu tarafından ilgiliye fiilen ödenecek olan yardım, bundan önceki fıkrada öngörülen nazarı yardım tutarı, kurumun kendi mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık süreleriyle muadil süreler toplamının her iki memlekette geçen süreler toplamına oranında azaltılmak suretiyle tâyin edilir.

Madde : 25

İki memlekette birinin mevzuatına göre geçen sigortalılık süreleri bir yıldan az olduğu takdirde, bu memleketin mevzuatına göre hiçbir yardım yapılmaz.

Bununla beraber, bu süreler, yukarıdaki 23 ncü madde gereğince süre birleştirilmesi suretiyle, diğer memleketin mevzuatına göre yardım hakkının doğup doğmadığının tayini bakımından nazara alınır.

Madde : 26

İlgili, kendisi hakkında uygulanacak olan her iki memleket mevzuatında öngörülen şartları aynı zamanda yerine getiremediği, ve fakat bunlardan yalnız birinin gerektirdiği şartları yerine getirdiği takdirde, iki memlekette geçmiş sürelerin birleştirilmesi suretiyle yaşlılık aylığının bağlanması, diğer memleket mevzuatına göre gerekli şartlar da yerine getirilinceye kadar tehir edilir.

İlgili, sadece, bu hakkı kendisine bahşeden millî mevzuata göre tamamlanmış süreler hesaba katılmak suretiyle ve sadece bu mevzuatta öngörülen yardımlardan yararlanır.

Bağlanmış bulunan aylık, diğer memleket mevzuatının gerektirdiği şartlar da yerine getirildiği zaman, yukarıdaki 23 ncü ve 24 ncü maddeler hükümlerine göre yeniden tespit edilir. Şu kadar ki, daha önce yapılan işlemde prim iadesi yapılmış ise bu revizyon yapılmaz.

Madde : 27

Bu kısım hükümleri, dul ve yetimlerle ilgili haklara da kıyas yolu ile uygulanır.

4. Kısım - Malûllük, yaşlılık ve ölüm (Aylıkları) sigortalarına ait müşterek hükümler

Madde : 28

Âkit Memleketlerden birinin mevzuatı bâzı menfaatlerin sağlanmasını veya bâzı formalitelerin ikmalini o memlekette ikamet şartına bağladığı takdirde, bu şartlar, iki Âkit Memlekette birinde ikamet eden Türk veya Fransız vatandaşları hakkında uygulanmaz.

Madde : 29

Âkit Memleketlerden birinin mevzuatına göre, yardımlar, sigortalılık süresinin tamamı veya bir kısmındaki ortalama ücret esasından hesaplandığı takdirde, bu memleket mevzuatına göre ödenecek yardımların hesabında nazara alınacak ortalama ücret, o memleketin mevzuatına tabi olarak geçen sigortalılık süreleri içinde elde edilen ücretlere göre tâyin edilir.

Madde : 30

4. ncü maddenin 1 ncü fıkrasının 2 ncü bendinde yazılı Türk mevzuatının uygulanmasında :

1) Bir işçi, Türk mevzuatına tabi olmadan önce Fransız sosyal güvenlik rejimlerinden birine tabi olmuşsa, Fransız mevzuatına ilk tabi olduğu tarih, Türk malûllük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına ilk defa tabi olduğu tarih olarak kabul edilir.

2) Sürelerin birleştirilmesi ve icabında, süreler arasındaki oranın hesaplanmasında nazara alınacak «Sigortalılık süreleri» tâbirinden, Türk mevzuatındaki anlamıyla prim ödeme süreleri anlaşılır.

3) Her iki Tarafın mevzuatındaki sigortalılık sürelerinin hesaplanma şekillerinin farklı oluşu sebebiyle, Fransız mevzuatına göre tam ay olarak ifade edilen bir sigortalılık süresi Türk mevzuatına göre 30 prim ödeme gününe muadil olarak kabul edilir.

5. Kısım - Aile yardımları

Madde : 31

Fransız ülkesi üzerinde ücret karşılığı veya benzeri bir işte çalışan Türk işçileri, aile yardımları hakkındaki Fransız mevzuatında öngörülen çalışma şartlarını yerine getirirlerse, Türkiye'de ikamet eden çocukları için aile yardımı talebedebilirler. Şu kadar ki, bu yardımlardan yararlanan çocuk sayısı 4 olarak sınırlıdır.

Madde : 32

İdarî anlaşma, özellikle, haktan yararlanan çocuk kategorilerini, aile yardımlarının ödenmesi için yaş sınırlarını, adı geçen Anlaşmaya eklenecek bir barem vasıtasıyla, bu yardımların tutarını, yardımların ödeme şekillerini ve bu yardımların sağlanacağı süreleri tespit edecektir.

Madde : 33

Bu Sözleşmenin 6 ncı maddesinin 1 ncı fıkrasında sözü edilen işçiler diğer memleket ülkesinde kendilerine refakat eden çocukları için kendi memleketlerinin mevzuatında öngörülen aile yardımlarına, İdarî Anlaşmada belirtilen şekil ve şartlarla hak kazanırlar.

Bu yardımlar, doğrudan doğruya, ilgilinin kendi memleketindeki yetkili aile yardımları kurumu tarafından sağlanır.

6. Kısım - İş kazaları ve meslek hastalıkları

Madde : 34

1. Fıkra :

Âkit Taraflardan birinin iş kazaları ile meslek hastalıkları hakkındaki mevzuatında, yabancıların haklarını sınırlayan veya bunların ikamet yerleri sebebiyle bu hakların düşmesine mütedair hükümler, diğer Âkit Taraf vatandaşlarına uygulanmaz.

2. Fıkra :

Âkit Taraflardan her birinde uygulanan mevzuata göre iş kazaları sonucu bağlanan gelirlere yapılan zamlar veya ek olarak sağlanan tamamlayıcı yardımlar, yukarıdaki fıkroda bahsedilen kimselerin ikametgâhlarını bir memlekettten diğerine nakletmelerinde, devam eder.

Madde : 35

Türkiye'de bir iş kazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan bir Fransız işçisi veya Fransa'da bir iş kazasına uğrayan veya meslek hastalığına tutulan bir Türk işçisi, geçici iş göremezlik devresinde sağlanan yardımlardan yararlanmaya başladıktan sonra ikametgâhını diğer memlekete naklettiği zaman, hareketinden önce, kayıtlı bulunduğu Türk veya Fransız kurumunun müsaadesini almak şartıyla, bu yardımlardan yararlanmaya devam eder.

Bu müsaade, işçinin kayıtlı bulunduğu kurumun tespit ettiği müddet için muteberdir.

Eğer, tespit edilen müddetin sonunda kazazedenin durumu öyle gerektiriyorsa, bu müddet, hekim mütalâasına istinaden ve kayıtlı bulunulan kurumun kararı ile, iyileşinceye kadar veya yara kapanıncaya kadar uzatılır.

Madde : 36

Bir Fransız veya Türk işçisi, ikametgâhını diğer memlekete naklettikten sonra iş kazası veya meslek hastalığının nüksetmesi halinde, kaza tarihinde veya meslek hastalığının ilk teşhisinde kayıtlı bulunduğu Türk veya Fransız kurumunun muvafakatini almak şartıyla, iş kazaları sigortasının sağlık (tedavi) yardımlarından yararlanmaya hak kazanır.

Madde : 37

35 nci ve 36 ncı maddelerde öngörülen hallerde sağlık (tedavi) yardımları, bu yardımın kapsamı ve ifa şekilleri bakımından işçinin yeni ikametgâhının bulunduğu memlekette uygulanan mevzuattaki hükümlere göre ve bu memleketin kurumu tarafından sağlanır. 35 nci maddede öngörülen halde, para yardımları (Günlük ödenekler) ilgilinin tabi olduğu mevzuata uygun olarak ve kayıtlı olduğu kurum tarafından sağlanır.

Bununla beraber, bir Türk işçisi Fransa'da bir tarım iş kazasına uğrarsa, sağlık ve para yardımları doğrudan doğruya sorumlu işveren veya onun yerini tutan sigortacı tarafından yapılır.

Madde : 38

35 nci ve 36 ncı maddelerde öngörülen hallerde yapılan yardımların masrafı işçinin kayıtlı olduğu kuruma ödenir.

İşçinin kayıtlı bulunduğu kurum tarafından yeni ikametgâhın bulunduğu memleketteki kuruma, sağlık yardımı masraflarının nasıl ödeneceğini İdarî Anlaşma tespit eder.

Madde : 39

35 nci ve 36 ncı maddelerde öngörülen hallerde, protezlerin, büyük cihazların ve İdarî Anlaşmaya bir listesi eklenecek diğer önemli sağlık yardımlarının sağlanması, âcil haller hariç, işçinin kayıtlı bulunduğu kurumun müsaadesine bağlıdır.

Madde : 40

Bir memleketin mevzuatına göre, bir iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meydana gelen daimî iş göremezlik derecesinin tayininde, diğer memleketin mevzuatına göre evvelce vukua gelmiş olan iş kazaları ve meslek hastalıkları, o memleketin mevzuatına göre vukua gelmiş gibi nazara alınır.

Madde : 41

1. Fıkra :

Meslek hastalığına uğrayan kimse her iki memleketin ülkesi üzerinde söz konusu hastalığa sebebiyet verebilecek bir işte çalışmış ise, sigortalının veya ölümünde hak sahiplerinin talebettiği yardımlar, münhasıran söz konusu işin en son icra edildiği memleket ülkesindeki mevzuata göre, ilgili bu mevzuatın öngördüğü şartları yerine getirmiş olmak kaydı ile, sağlanır.

2. Fıkra :

Memleketlerden birinin mevzuatı meslek hastalığı yardımlarından yararlanmayı, hastalığın ilk defa kendi ülkesi üzerinde tıbben müşahede edilmiş olması şartına bağlıyorsa, hastalık ilk defa diğer memleket ülkesinde müşahede edildiği takdirde, bu şart yerine gelmiş sayılır.

Madde : 42

Memleketlerden birinin mevzuatına göre yardım yapılmış olan bir meslek hastalığının, hastanın diğer memlekette ikamet ettiği sırada ağırlaşması halinde, aşağıdaki kaideler uygulanır :

a) İşçi, yeni ikamet ettiği memlekette meslek hastalığının meydana gelmesine veya ağırlaşmasına sebeb olabilecek bir işte çalışmamış ise, sigortalının ilk memlekette kayıtlı bulunduğu kurum, ağırlaşmayı da hesaba katarak, kendi mevzuatına göre gerekli yardımları yapar.

b) İşçi, yeni ikamet ettiği memlekette böyle bir işte çalışmış ise, ilk memleketteki kayıtlı bulunulan kurum, ağırlaşmayı hesaba katmaksızın, kendi mevzuatına göre yapılacak yardımları üzerine alır; yeni ikametgâhın bulunduğu memlekette kayıtlı bulunan kurum, işçiye, kendi mevzuatına göre tayin edilen ve ağırlaşmadan sonra ödenmesi gerekli yardım tutarı ile ağırlaşmadan önce hastalık kendi ülkesinde vukubulmuş olsaydı ödeyeceği yardım tutarı arasındaki farka eşit bir munzam yardım öder.

7. Kısım - ölüm ödenekleri

Madde : 43

Türkiye'deki Fransız işçileri ile Fransa'daki Türk işçilerinin ölümünde, hak sahipleri, işçinin çalıştığı memleket mevzuatında öngörülen ölüm yardımlarından yararlanırlar.

Şu kadar ki, işçilerin :

- Bu memlekette sigortaya tabi bir iş yapmış olmaları,
 - Anılan memlekette bu yardımları elde etmek için gerekli şartları yerine getirmiş olmaları,
- lâzımdır.

Madde : 44

İşçi, ölümü tarihinde, söz konusu yardım hakkının doğması için yeni çalıştığı memleketin mevzuatında öngörülen sigortalılık süresini doldurmamış ise, bu memlekette geçen sigortalılık süreleriyle muadil süreleri tamamlamak üzere, diğer memlekette işçinin daha önce geçirdiği sigortalılık süreleri veya muadil süreler de nazara alınır.

III. BÖLÜM - ÇEŞİTLİ HÜKÜMLER

Madde : 45

İki memleketin yetkili idarî makamları tarafından yapılacak bir Genel İdarî Anlaşma, bu Sözleşmenin tatbiki için ihtiyaç duyulan şartları ve özellikle, İdarî Anlaşmaya açıkça atıfta bulunulan maddelerle ilgili şartları tespit edecektir.

Bu Anlaşmada iki memleketin irtibat kurumları tespit olunacaktır.

Ayrıca, bu Genel İdarî Anlaşmaya veya icabında bir ek idarî anlaşmaya, usul ve formalitelerin tatbiki konması için lüzumlu görülecek vemiştereken tespit edilecek model ve formüller de eklenecektir.

Madde : 46

Bu Sözleşmede geçen yetkili idarî makamlar tâbirinden, Akit memleketlerin her birinde, 4 nci maddede sayılan mevzuatın uygulanması ile görevli olan bakanlıklar anlaşılır.

Madde : 47

İki memleketin yetkili idarî makamları :

— 45 nci maddede öngörülen Genel İdarî Anlaşmadan başka, onu tamamlayan veya tadil eden bütün idarî anlaşmaları yaparlar.

— Bu Sözleşmenin ve onun tatbiki ile ilgili anlaşmaların uygulanması için memleketlerinde alınan tedbirler hakkında birbirlerine, doğrudan doğruya, bilgi verirler.

— Bu Sözleşmenin ve onun tatbiki ile ilgili anlaşmaların uygulanmasında teknik alanda doğabilecek zorlukları çözerler.

— 4 nci maddede yazılı mevzuat ve tüzüklerde yapılan tadillerle ilgili bütün bilgileri, bu tadiller işbu Sözleşmenin veya onun tatbiki ile ilgili anlaşmaların uygulanmasını etkilediği ölçüde, doğrudan doğruya, birbirlerine bildirirler.

Madde : 48

Her iki Âkit memleketin yetkili idarî makamları ile sosyal güvenlik kurumları, gerek bu Sözleşmenin gerekse diğer memleketin sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasında, kendi sosyal güvenlik mevzuatının uygulanması söz konusu imiş gibi birbirlerine yardım ederler.

Madde : 49

1 nci fıkra :

Âkit memleketlerden birinin mevzuatında resmî dairelere veya sosyal güvenlik kurumlarına verilecek belgeler için öngörülen kayıt ücreti, harç, pul ve konsolosluk harçlarından muafiyetler, bu Sözleşmenin uygulanmasında diğer memleketin resmî daire veya sosyal güvenlik kurumlarına verilecek belgelere de teşmil olunur.

2 nci fıkra :

Bu Sözleşmenin uygulanmasında tanzim edilecek her türlü evrak ve belgeler konsolosluk tasdikinden muaftır.

Madde : 50

Âkit memleketlerden birinin bir makamına, kurumuna veya adli merciiine belirli bir süre içinde yapılması lâzım gelen sosyal güvenlik ile ilgili müracaatlar, aynı süre içinde, diğer memleketin bunlara tekabül eden bir makamına veya kurumuna veya adli merciiine tevdi edilebilir. Bu halde, müracaat, ilgili memleketin makamına, kurumuna, veya adli merciiine vakit geçirilmeden irtikal ettirilir.

Madde : 51

İşgöremezlik halinin ve malûllük derecesinin takdiri için gerekli tıbbî müşahedelerle her türlü bilgiler ve kontrolların nasıl sağlanacağı İdarî Anlaşmada belirtilecektir.

Madde : 52

Bu Sözleşmede aksine hüküm bulunmamak kaydıyla, Âkit Tarafların mevzuatı, yardımlardan yararlanmayı bir tarafın ülkesi üzerinde ikamet etme şartına bağlanmışsa, hak sahipleri diğer Âkit Taraf ülkesi üzerinde ikamet ettikleri zaman bu hükümler uygulanmaz.

Madde : 53

Bu Sözleşmenin uygulanması için, Sözleşmeden yararlanan kimseler veya bir memleketin makamları, kurumları veya adli mercileri tarafından diğer memleketin makamlarına, kurumlarına veya adli mercilerine gönderilecek yazılar, bu memleketlerden birinin resmî dilinde kaleme alınır.

Madde : 54

İşbu Sözleşme gereğince bir yardım ödemek durumunda olan kurumlar, ödemeyi kendi millî paraları ile yaparak yükümlülüğünden kurtulabilirler.

Madde : 55

Her iki Hükümet, kambiyo tanzimi konusundaki dâhili hükümlere bakılmaksızın, karşılıklı olarak, gerek bu Sözleşmenin gerekse diğer Akit Tarafın sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan her türlü mali hareketlerin heyeti umumiyesinin serbest olarak transfer edilmesine hiçbir suretle engel olmayacaklarını taahhüdediler.

İki memleketin yetkili idarî makamları, İdarî Anlaşma ile, bu Sözleşmede öngörülen yardımların tamamının veya bir kısmının diğer memlekete transfer edilmesi işinin bir merkezden yürütülmesini bu memleketlerin irtibat kurumlarına tevdi edebilirler.

Madde : 56

4 nci maddede yazılı mevzuatta, her memleketin sosyal güvenlik rejimlerinin işleyişi münasebetiyle yapılan seçimlere yabancıların iştiraki konusundaki hükümlerden inhiraf edilemez.

Madde : 57

Åkit Taraflardan birinin yetkili kurumlarınca yapılan yardımların diğer memlekette bulunan bir şahsa ödenmesi için o memleketin kanun ve tüzüklerinde öngörülen formaliteler, işbu Sözleşme gereğince bu yardımlara hak kazanmış kimseler hakkında da, o memleketin vatandaşlarıyla aynı şartlarla uygulanır.

Madde : 58

1 nci fıkra :

Bu Sözleşmenin uygulanması ile ilgili bütün zorluklar, 46 nci maddede öngörülen idarî makamlar tarafından müştereken halledilir.

2 nci fıkra :

Bu yolla bir çözüme varılamadığı takdirde, ihtilâf, her Åki Hükümetin mutabık kalacağı hakem kararı usulü ile halledilir.

IV. - BÖLÜM GEÇİCİ VE SON HÜKÜMLER

Madde : 59

1 nci fıkra :

Bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinden önce bağlanmamış, veya iki memleket mevzuatının ayrı ayrı uygulanması suretiyle işlem görmüş, veya Åkit Memleketlerin her birinde yürürlükte olan hükümlerin uygulanmasında hak sahiplerinin milliyeti veya ikamet yerleri sebebiyle indirim tabii tutulmuş veya ödemesi durdurulmuş olan gelir veya aylıklar, Sözleşme hükümlerine uygun olarak bağlanır, yeniden gözden geçirilir veya ödenir.

2 nci fıkra :

Gelir veya aylığın bağlanması, yeniden gözden geçirilmesi veya ödenmesi ilgililerin taleplerine bağlıdır.

Talep, Åkit memleketlerden her birinin yetkili kurumu nezdinde yapılır.

Talep, yapıldığı ayı takibeden ayın birinci gününden itibaren hüküm ifade eder.

3 nci fıkra :

Eğer talep, Sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir sene içinde yapılmışsa, yürürlük tarihini takibeden ayın birinci gününden başlamak üzere, geriye doğru hüküm ifade eder.

Madde : 60

Âkit Taraflardan her birinin Hükümeti bu Sözleşmenin yürürlüğe girmesi için lüzumlu tasdik formalitelerinin tamamlandığını diğer tarafa bildirecektir. Sözleşme ikinci bildirme tarihini takibeden ayın birinci günü yürürlüğe girecektir.

Madde : 61

Bu Sözleşme, yürürlüğe girdiği tarihten itibaren bir sene müddetle muteber olmak üzere ek-tedilmiştir. Bu sürenin sona eriş tarihinden 3 ay önce feshi ihbar edilmedikçe Sözleşme zimnen seneden seneye uzatılmış olacaktır.

Sözleşmenin feshinde, sigortalının yabancı memlekette ikameti halinde ilgili mevzuatta ön-görülen tahdidî hükümlere bakılmaksızın, üşbu Sözleşme hükümleri, müktesep haklar için uygu-lanmaya devam edecektir. 20 Ocak 1972 tarihinde, Paris'te, Türkçe ve Fransızca ikişer nüsha olarak ve her iki metin aynı derecede muteber olmak üzere düzenlenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti

adına
(İmza)

Fransa Cumhuriyeti Hükümeti

adına
(İmza)

**Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti
Arasında**

Sosyal Güvenlik Konusunda Genel Sözleşmeye

EK PROTOKOL

Bugün, Fransa Cumhuriyeti ile Türkiye Cumhuriyeti arasında Sosyal Güvenlik konusunda Genel Sözleşmenin imzalandığı sırada, her iki Âkit Taraf, Türk sosyal güvenlik rejiminde aile yardımları hakkında bir mevzuatın mevcut olmaması sebebiyle, Türkiye'de çalışan ve bu rejime tabi bulunan Fransız işçilerinin ne Türkiye'de, ne de Fransa'da oturan aileleri için Sözleşme gereğince herhangi bir aile yardımından faydalanmadıklarını müşahede etmişlerdir.

Aile yardımları hakkında Türkiye'de bir mevzuatın kabul edilmesi halinde, Türk tarafı aşağıdaki teminatı vermiş ve Fransız tarafı da buna muttali olmuştur :

— Bir taraftan, Sözleşmenin 4 nci maddesinin 2 nci fıkrası hükümlerine bakılmaksızın, Türkiye'de çalışan Fransız işçileri, aileleri Türk toprakları üzerinde ikamet ettikleri veya ikamet etmek üzere buraya geldikleri zaman, söz konusu mevzuattan doğrudan doğruya yararlanacaklardır;

— Diğer taraftan, işçi Âkit Taraflardan birinin ülkesinde çalıştığı sırada diğer ülkede ikamet eden ailelerin durumları arasında, mütakabiliyet esasına göre, aile yardımları mahiyetindeki yardımlar bakımından bir ahenk sağlamak üzere, iki Âkit Taraf arasında derhal Sözleşmeye ek bir anlaşma akd olunacaktır.

Her iki Âkit Taraf işbu Protokolü Genel Sözleşmenin mütemmim cüz'ü olarak kabul ederler.

20 Ocak 1972 tarihinde, Paris'te, Türkçe ve Fransızca ikişer nüsha olarak ve her iki metin aynı derecede muteber olmak üzere düzenlenmiştir.

Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti
adına
(İmza)

Fransa Cumhuriyeti Hükümeti
adına
(İmza)

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Millet Meclisi			Cumhuriyet Senatosu		
Cilt	Birleşim	Sayfa	Cilt	Birleşim	Sayfa
26	120	297	10	55	671
36	89	478	14	62	86
	90	500:503		65	277:278
	94	577,625,630:633		66	284,297,330:331

I - Gerekçeli 868 S. Sayılı basmayazı Millet Meclisinin 90 nci Birleşimine, 257 S. Sayılı basmayazı Cumhuriyet Senatosunun 65 nci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu kanunu; Millet Meclisi Dışişleri ve Plân, Cumhuriyet Senatosu Dışişleri, Turizm ve Tanıtma ve Bütçe ve Plân komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/681